

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoP/28/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2121204761
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2121204761.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudcov: JUDr. Janka Benkovičová a Mgr. Matúš Staríček, v právnej veci starostlivosti o maloleté dieťa: E. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, dieťa rodičov: matka - G. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom Ulica M. XXXX/X, F. a otec - D. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. H. XX, L., o návrhu otca na zníženie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 35P/10/2021-77 zo dňa 29.11.2021, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa potvrdzuje.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie návrh otca na zníženie výživného zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine (zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Súd prvej inštancie uviedol, že otec maloletej sa návrhom podaným dňa 17.08.2021 domáhal zníženia jeho vyživovacej povinnosti na maloletú. Uviedol, že vyživovacia povinnosť bola určená rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 39P/23/2019-57, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 16.01.2020. Určená vyživovacia povinnosť neodrážala skutočné finančné možnosti otca, čo viedlo k jeho finančnému kolapsu. Výživné neuhrádzal, matka podala návrh na exekúciu, bol mu odňatý vodičský preukaz, čo zhoršilo jeho zárobkové možnosti. Dostal sa do úpadku, preto podal žiadosť o vyhlásenie osobného bankrotu. Tento stav psychicky nezvládol, musel byť hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení FN Banská Bystrica od 19.07.2021. Otec žiadal, aby súd znížil vyživovaciu povinnosť určenú súdom na sumu v minimálnom možnom rozsahu do času, kým sa finančne aj zdravotne nepozbiera. Matka s návrhom otca nesúhlasila.

2. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že pravidelné mesačné výdavky na maloletú sú vo výške minimálne 360 eur. Súd dospel k záveru, že štruktúra výdavkov sa od posledného určenia vyživovacej povinnosti nezmenila a náklady na výživu maloletej sú obdobné v porovnaní sú súčasným stavom. Celková mesačná výška nákladov na výživu v sume 360 eur je v celom rozsahu vzhľadom na vek maloletej dôvodná a zodpovedá aj zhoršenému zdravotnému stavu maloletej. Navyše, od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti došlo k rastu životných nákladov, čo prirodzene náklady na jej výživu zvyšuje. Súd po preskúmaní všetkých výdavkov dospel k záveru, že prípadné zníženie vyživovacej povinnosti na maloletú by malo za následok zhoršenie životných podmienok a zasiahlo by do práva maloletej na dôstojný život, keďže matka zo svojich príjmov je schopná zabezpečiť pre maloletú základný a nevyhnutný životný štandard, avšak zabezpečuje osobnú starostlivosť o maloletú v plnom rozsahu, keď otec žiadnym spôsobom sa o jej výchovu nezaujíma a na

starostlivosti sa podieľa v minimálnom rozsahu a navyše nepravidelne. Nie je preto v záujme maloletého dieťaťa, aby sa zdroje na jeho životné náklady znižovali, a matka bola nútená kompenzovať prípadný výpadok výživného od otca iným spôsobom, napríklad ďalšou prácou na úkor času venovaného osobnej starostlivosti o maloletú. Otec maloletej uviedol, že na jeho strane nastala podstatná zmena pomerov z dôvodu zhoršenia jeho zdravotného stavu, kedy od polovice roka 2019 sa zhoršil jeho zdravotný stav. Otec nie je uznaný v čase rozhodnutia súdu za dočasne práceneschopného ani za invalidného. Pre súd je pritom rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozhodnutia, pričom súd mal preukázané zo správy ošetrojúceho lekára, že otec je v psychiatrickej starostlivosti od júla 2018 pre závažné duševné ochorenie. Otec neuvádzal pravdivé tvrdenia, keď súdu uviedol, že jeho zdravotné problémy začali v druhom polroku 2019. Otec dňa 13.12.2019 súhlasil s rodičovskou dohodou, pričom v tom čase neuviedol súdu žiadne zdravotné problémy a prejavil ochotu pracovať. Preto, ak v čase schválenia rodičovskej dohody otec bol už v psychiatrickej starostlivosti pre závažné ochorenie, pričom vyhlásil, že je schopný a ochotný pracovať, súd nemá za preukázané to, že by nastala taká zmena pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom. Súd je toho názoru, že v možnostiach otca, vzhľadom na jeho predchádzajúce pracovné skúsenosti, je dosahovať príjem, ktorý mu umožní platiť súdom určenú vyživovaciu povinnosť a nie je preto dôvodné vychádzať z toho, že hoci má otec zdravotné problémy, nastala trvalá a podstatná zmena pomerov na strane otca. Tieto zdravotné problémy mal otec aj v čase rozhodnutia súdu o určení poslednej vyživovacej povinnosti, pričom táto skutočnosť mu nebránila tvrdiť, že je schopný pracovať, čo nakoniec uviedol aj súdu, keď tvrdil, že v období 09/2020 až 12/2020 pracoval a dosahoval príjem v súhrne 9.000 eur. Súd prvej inštancie zdôraznil, že súdom určené výživné otca predstavuje len približne 60% dôvodných a matkou vynakladaných výdavkov na maloletú. Matka vynakladá zo svojich príjmov významnú časť výdavkov na výživu a zároveň zabezpečuje osobnú celodennú starostlivosť o maloletú. Vyživovacia povinnosť oboch rodičov vo forme finančného plnenia je tak v obdobnej výške, napriek tomu otec riadne neplní ani túto časť, teda na vyživovacej povinnosti sa nepodieľa ani peňažným a navyše ani vecným plnením. Zníženie vyživovacej povinnosti na úroveň navrhnutú otcom, by malo za následok to, že matka by prevzala v takmer plnej miere finančnú záťaž so zabezpečením výživného na maloletú a zároveň aj úplnú osobnú starostlivosť. Takýto výrazný nepomer vyživovacej povinnosti rodičov nie je v záujme maloletej a navyše by bol v rozpore so spravodlivým usporiadaním pomerov a s dobrými mravmi. Otec sa s maloletou nestretáva, dlhodobo neuhrádza pravidelné výživné, zročné výživné dosahuje sumu viac ako 4.600 eur (nesporné tvrdenie) a aj v minulosti bola matka nútená vymôcť neuhradené výživné len prostredníctvom podania trestného oznámenia, pričom v tom čase otec pracoval. Ani v prípade, ak má otec príjmy, svoju vyživovaciu povinnosť riadne neplní a svojvoľne neuhrádza výživné pravidelne a v určenej výške. Bez vážneho dôvodu sa vzdáva príjmov a netvorí si rezervy na to, aby zabezpečil vyživovaciu povinnosť, plní prednostne iné svoje záväzky (napr. spláca pôžičky) a neehospodárne nakladá s finančnými prostriedkami, keď si zakúpi hodnotné pracovné náradie, toto svojvoľne prenechá spoločníkovi a nežiada od neho finančnú kompenzáciu. Na základe týchto skutočností súd prvej inštancie dospel k záveru, že na strane otca nenastala taká podstatná a trvalá zmena pomerov, ktorá by odôvodňovala, aby súd znížil jeho vyživovaciu povinnosť a fakticky touto povinnosťou zaťažil v plnej miere len matku. Súd porovnal pomery na strane otca maloletej s pomermi v čase poslednej úpravy výživného a dospel k záveru, že ani skutočnosť, že otec trpí duševným ochorením, nie je dôvodom na zníženie výživného. Otec má nariadenú ambulantnú starostlivosť a predpísanú medikamentóznú liečbu, čo má otcovi zmierniť a kompenzovať dôsledky poruchy. Pokiaľ otec tvrdil, že nie je schopný pracovať, túto skutočnosť súdu nepreukázal a súd nemal povinnosť suplovať jeho dôkaznú aktivitu. Za danej situácie zníženie výživného by bolo v rozpore so záujmami maloletej. Súd prvej inštancie zmenu na strane otca vyhodnotil ako zmenu, ktorá nie je spôsobilá odôvodniť zníženie výživného na maloleté dieťa. O náhrade trov konania súd rozhodol v zmysle ust. § 52 CMP (zákona č. 161/2015 Z. z. - Civilného mimosporového poriadku), podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok II.).

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie otec maloletého dieťaťa s návrhom, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alternatívne navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a znížiť výživné na maloletú na sumu 50 eur mesačne. Odvolanie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie v predmetnom rozsudku vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, pričom na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, na základe nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal ďalšie dôkazy potrebné pre rozhodnutie vo veci samej, ako ani nevykonal ním navrhnuté dôkazy, pričom sú tu prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené. V

prvom rade uviedol, že v čase, kedy rozhodoval Okresný súd Trnava o výške výživného, vychádzal z ich vzájomnej dohody. Už v tom čase by bolo rozhodnutie súdu v časti o výživnom iné, a teda, suma výživného by vychádzajúc z jeho vtedajšieho príjmu bola oveľa nižšia. Navyše, pokiaľ boli náklady na maloleté dieťa už v tej dobe vo výške min. 360 eur, v zmysle zásad určovania výživného platí, že sa rodičia majú podieľať na výžive pomerne, čo by znamenalo sumu vo výške 180 eur, nie 210 eur. Súd nereflektoval na tieto skutočnosti a jeho zaviazal plniť si vyživovaciu povinnosť v miere vyššej ako má matka, pričom on dlhodobo nemá takmer žiadny príjem. Otec má za to, že náklady na maloleté dieťa sú vo výške max. 300 eur, nakoľko súdom tvrdných 360 eur nie je preukázaných. Pokiaľ by súd rozhodoval v súlade s právnou praxou, jeho vyživovacia povinnosť by mala byť vo výške 150 eur. Otec ďalej uviedol, že jeho možnosti v súčasnej dobe nie sú natoľko postačujúce, aby dokázal hradiť výživné v stanovenej sume. Je v záujme maloletého dieťaťa, aby malo pravidelný príjem vyživovacej povinnosti, čo pri sume, ktorá pre neho predstavuje likvidačné plnenie, nie je nateraz možné. Ponechanie výživného vo výške, ktorej plnenie nie je v jeho schopnostiach a možnostiach by pre neho znamenalo fatálne následky. Je v rozpore so zásadami a možnosťami plnenia vyživovacej povinnosti, ak nie jeho pričinením ostal bez príjmu a súd aj napriek tomu by ho zaväzoval k tak vysokému výživnému, ktoré taktiež nie je spravodlivé, pričom pri nemožnosti jeho platenia mu hrozia dokonca trestnoprávne následky. Z uvedeného odôvodnenia predmetného rozsudku je zrejmé, že jeho príjem bol veľmi nízky už od začiatku roku 2021. Súd poukázal na posledné 3 mesiace roku 2020, kedy bol jeho príjem vo výške spolu 9.000 eur. Súdny pri určovaní výživného však majú vychádzať z aktuálnej situácie rodičov, pričom on v posledných 6 mesiacoch nemal takmer žiadny príjem, čo však súd nevzal do úvahy. Súd neprihliadol ani na skutočnosť, že sa mu vážne zhoršil zdravotný stav. Je pravdou, že sa lieči od r. 2019, avšak vážne zhoršenie prišlo v r. 2021, kedy bol hospitalizovaný, nemohol mať príjem, a to ako pred touto hospitalizáciou, tak aj po nej, a to vzhľadom na jeho diagnózu. Rovnako sťažnou situáciou sa pre neho stala skutočnosť, že nemá vodičský preukaz. Otec uviedol, že sa snaží nájsť si prácu, ale uvedené dôvody mu to veľmi sťažujú, čo však súd do úvahy nevzal. Zmenu pomerov od poslednej úpravy výživného odôvodnil riadne, pričom táto je tak vážna, že odôvodňuje potrebu zníženia výživného. Od posledného rozhodovania sa jeho zdravotný stav natoľko zhoršil, že si vyžiadal hospitalizáciu, čo absolútne vylúčilo mať príjem. Pritom neodôvodňuje zmenu pomerov svojim ochorením, ale tým, že prišiel na základe zhoršenia zdravotného stavu o pravidelný príjem. Otec ďalej uviedol, že sa nechce zbaviť svojej vyživovacej povinnosti, ale aktuálna situácia je pre neho natoľko alarmujúca, že zníženie výživného v miere, ako navrhuje, je nevyhnutné. Taktiež poukázal na to, že je potrebné brať do úvahy aj príjem matky a jej vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu, ktorej sa nemôže vyhnúť tým, že on bude plniť svoju vyživovaciu povinnosť na vyčíslené náklady na maloletého dieťa v plnej miere, a teda aj za matku. Súd nesprávne právne posúdil preukázané skutočnosti, ako aj vykonané dôkazy, nakoľko absolútne nebolo preukázané, že on o príjem prišiel z vlastnej viny. Súd neprihliadal na skutočnosti, ktoré uvádzal na pojednávaní, neprihliadol na ním doložené dôkazy, nevykonal dokazovanie na strane matky pokiaľ ide o jej majetkové pomery, v odôvodnení uvádza skutočnosti, ktoré ani nie sú preukázané, ani pravdivé. Pri určení výživného mal súd prihliadať na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Výška výživného vzhľadom na pomery povinného však nesmie mať likvidačný charakter a nemožno od povinného požadovať aby sa za účelom plnenia výživného v prospech oprávneného zadlžoval, prípadne vystavoval právnym následkom z dôvodu neschopnosti plnenia si vyživovacej povinnosti. Povinnosťou súdu je zisťovať pomery oboch rodičov aj v prípade konania, v ktorom sa výška výživného mení. Až vyhodnotením pomerov na strane jednej u povinného a na strane druhej u oprávneného (dieťaťa a rodiča, ktorý má maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti), môže súd určiť mieru, akou bude povinný prispievať na výživu dieťaťa, čím sa súd v tomto konaní nezaoberal. Otec ďalej uviedol, že v súčasnosti je evidovaný na úrade práce ako nezamestnaný. Uviedol tiež, že matka mu dlhodobo zamedzuje styk s dcérou a zablokovala si jeho číslo a nie je pravdivé tvrdenie matky, že sa o dcéru nezaujíma.

4. Kolízny opatrovník v podaní zo dňa 17.01.2022 navrhol odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

5. Matka v podaní zo dňa 24.01.2022 vyjadrila nesúhlas s odvolaním otca maloletej. Uviedla, že z konania otca maloletej od r. 2015 je viditeľný záujem a kroky pre vyhnutie sa plateniu, resp. zníženiu jeho vyživovacej povinnosti. Otec neprejavuje záujem o maloletú a jej potreby. Odvolanie otca považuje za ďalší krok ako sa vyhnúť povinnostiam a dosiahnuť zníženie výživného, keď mu neprešla správa od psychiatricky ani osobný bankrot. Otec na pojednávaní tvrdil, že nemôže pracovať a k odvolaniu doložil evidenciu z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny

bol evidovaný viackrát v minulosti a doteraz mal a má rovnaký prístup k vyživovacej povinnosti na maloleté dieťa. Otec pri schválení dohody o výživnom z roku 2019 uviedol príjem 800-1000 eur. Matka za zahanbujúcu označila snahu otca obracať sa na ňu, aby prispievala na výživu maloletej i za druhého rodiča. K nákladom na maloletú uviedla, že v nich nie sú zahrnuté voľnočasové aktivity, výlety, mimoriadne výdavky (napr. nábytok), pričom od zamietnutia návrhu otca išli ceny opäť hore. Dcéra v súčasnosti navštevuje 4. ročník základnej školy a o rok nastupuje na 2. stupeň základnej školy, bude potrebovať notebook a tlačiareň, pričom otec sa na týchto výdavkoch nepodieľa. Matka má za to, že v dnešnej dobe sú reálne náklady oveľa vyššie ako 360 eur mesačne. Otec dieťaťa takto pristupuje k plneniu si vyživovacej povinnosti od roku 2015, je vedené voči nemu exekučné konanie a opakovane voči nemu podané oznámenia na polícii pre zanedbanie výživy maloletej. I zo znaleckého posudku na osobu otca, vyplýva, že u otca je prítomný egocentrizmus a dáva prednosť svojim potrebám. Otec má dlh na výživnom v sume cca 4.600 eur, pričom z uvedeného dôvodu je vedené trestné konanie na ORPZ Trnava pre zanedbanie povinnej výživy. Matka tiež uviedla, že otec napriek tomu, že je navštevuje psychiatrickú ambulanciu, požíva alkohol. Matka poukázala na jeho nezodpovedný prístup, vzdelanie, zdravotný stav nebrániaci mu vytvárať príjem, potencialitu jeho príjmu a v neposlednom rade na prioritu vyživovacej povinnosti.

6. Otec vo vyjadrení zo dňa 09.03.2022 zotrval na ním podanom odvolaní. Požiadavky matky na jeho osobu, čo sa týka výšky výživného označil za nadštandardné (ako napr. zariadenie detskej izby, výlety, počítač a iné). Za nepravdivé označil tvrdenie matky, že o dcéru neprejavuje záujem. V styku s dcérou mu zamedzuje matka. Tiež poprel tvrdenia matky o údajnom požívaní alkoholických nápojov. Čo sa týka jeho psychického stavu, je naďalej v ambulantnej liečbe, pravidelne užíva predpísanú medikamentóznú liečbu. Snaží sa plnohodnotne zaradiť do normálneho života, hľadá si stále prácu, čo bohužiaľ v regióne, kde žije, je problematické.

7. Matka vo svojom vyjadrení zo dňa 23.03.2022 nesúhlasila s vyjadrením otca maloletej, zotrvala na svojom predošlom vyjadrení a stotožnila sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktoré je v záujme maloletej.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku - ďalej CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

9. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

10. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

11. Odvolací súd v celom rozsahu preberá skutkový stav zistený súdom prvej inštancie, ktorý dospel k správnym skutkovým zisteniam pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre meritórne rozhodnutie, pričom sa vysporiadal s podstatnými argumentmi účastníkov konania a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery prvoinštančného súdu vo veci, ktorý na vec aplikoval správne zákonné ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd odkazuje na písomné vyhotovenie napadnutého rozsudku. Odvolací súd ani s prihliadnutím na odvolacie argumenty nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvoinštančného súdu odchýliť, pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie odvolací súd dopĺňa nasledovné:

12. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

13. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

14. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

15. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

16. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

17. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

18. Podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine, pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

19. Podľa § 121 CMP rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

20. Z obsahu spisu v prejednávanej veci súd zistil, že naposledy bolo o výživnom rozhodované rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 39P/23/2019-57 zo dňa 13.12.2019, ktorým bola schválená rodičovská dohoda, na základe ktorej sa otec zaviazal platiť výživné na maloleté dieťa vo výške 210 eur mesačne s účinnosťou od 01.05.2019, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Otec sa návrhom doručeným súdu dňa 17.08.2021 domáha zníženia výživného na maloleté dieťa z dôvodu zmeny pomerov na jeho strane spočívajúcej v jeho zlej finančnej situácii a nepriaznivom zdravotnom stave. Matka ani kolízny opatrovník s návrhom otca na zníženie výživného nesúhlasili. Súd prvej inštancie návrh otca ako neodôvodnený zamietol z dôvodu nepreukázania zmeny pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného. Predmetom odvolacieho konania je posúdenie vecnej správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie vo veci samej, t. j. či u účastníkov konania od poslednej úpravy výšky výživného došlo k podstatnej zmene pomerov.

21. Zmenu pomerov v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine možno definovať ako stav odlišný od stavu, ktorý bol rozhodujúci pri predchádzajúcom rozhodovaní. Zásadne musí ísť o zmenu závažnejšieho charakteru, teda o zmenu podstatnú a trvalú. Ak je pred súdom takáto zmena pomerov preukázaná, či na strane oprávnených detí alebo povinných rodičov, je opodstatnený záver súdu pre zvýšenie výživného, resp. zníženie výživného.

22. Podstatná zmena pomerov musí byť v súdnom konaní dostatočne preukázaná, takže súd musí preto podrobne skúmať pomery na strane účastníkov v čase pôvodného rozhodnutia o výživnom a porovnať ich s aktuálnymi pomermi. Povinnosťou súdu je predovšetkým podrobne porovnať zmenu odôvodnených potrieb na strane dieťaťa vo vzťahu k primeranosti určeného výživného, životnej úrovne rodičov s poukazom na vek, zdravotný stav, schopnosť starať sa o seba, pravidelné, ako aj náhodné výdavky dieťaťa v súvislosti so školskou dochádzkou, zdravotnou starostlivosťou, ako aj jeho kultúrnymi, športovými a inými voľno-časovými aktivitami. Rovnako na strane povinných osôb súd musí porovnávať a preukazovať ich aktuálne schopnosti, možnosti a majetkové pomery za účelom ich porovnania s

pomeri v čase ostatného rozhodovania, aby mohol dospieť k záveru buď o podstatnej zmene pomerov, prípadne k záveru, že k zmene pomerov nedošlo, a to v súvislosti s príjmami rodičov, počtom ich vyživovacích povinností, osobných a materiálnych pomerov v nadväznosti na vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, vedomosti, pracovné skúsenosti, ako aj situáciu na trhu práce a podobne. Majetkové pomery treba posudzovať komplexne, nakoľko zahŕňajú jednak majetok povinného ako objektívnu kategóriu, a jednak jeho životný štandard, ktorým sa prezentuje navonok.

23. Pri zmene pomerov je nutné prihliadať ku všetkým okolnostiam, ktoré majú podstatný vplyv na posúdenie výšky vyživovacej povinnosti, a ktoré sa závažnejším spôsobom prejavili v pomeroch účastníkov konania v porovnaní s ich pomermi v čase ostatnej úpravy. Musia byť spoľahlivo zistené okolnosti rozhodujúce pre pôvodne stanovené výživné a okolnosti rozhodujúce pre stanovenie výživného v čase, keď sa rozhoduje o novej úprave.

24. Na strane povinného sa prihliada najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

25. Po oboznámení sa s obsahom spisu v prejednávanej veci a s prihliadnutím na rozsah vykonaného dokazovania mal odvolací súd za to, že odvolanie otca nie je opodstatnené z dôvodu nepreukázania podstatnej zmeny pomerov na strane posudzovaných osôb.

26. Z obsahu spisu vyplýva, že okresný súd dokazovanie zameril na zisťovanie pomerov maloletého dieťaťa a jeho matky, ktorá sa vo veci vyjadrila v podaniach zo dňa 07.10.2021 a 26.11.2021, ktorých prílohami boli okrem iného rozpis aktuálnych a predchádzajúcich výdavkov, kópie dokladov o výdavkoch i kópie lekárskeho správ maloletej, tiež bola vypočítaná na pojednávaniach dňa 25.10.2021 a 29.11.2021. Okresný súd po vykonanom dokazovaní uviedol, že u maloletej a jej matky nedošlo k podstatnej zmene pomerov. V konaní síce konštatoval zhoršený zdravotný stav dieťaťa (preukázaný lekárskou správou) a prirodzený nárast životných nákladov, tieto však nevyhodnotil ako podstatnú zmenu pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu vyživovacej povinnosti. S uvedeným záverom sa odvolací súd stotožňuje.

27. Otec návrh na zníženie výživného odôvodňoval prakticky tým, že u neho došlo k zhoršeniu jeho zdravotného stavu a k zhoršeniu jeho finančnej situácie, okrem iného aj z dôvodu straty vodičského oprávnenia a nemožnosti si nájsť zamestnanie. Argumentoval tiež tým, že už v čase posledného rozhodovania o výške výživného určená výška výživného nezodpovedala jeho finančným možnostiam. K tomuto odvolací súd uvádza, že otec akceptovaním rodičovskej dohody súhlasil s tým, že je v jeho možnostiach uhrádzať výživné vo výške 210 eur mesačne. K schváleniu rodičovskej dohody rozsudkom došlo 13.12.2019 a rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 16.01.2020. Otec v tom čase uvádzal príjem vo výške 800-1000 eur mesačne, pričom súd prvej inštancie v konaní správne posudzoval, či u otca došlo k podstatnej zmene jeho možností a schopností dosahovať príjem, z ktorého je možné uhrádzať súdom určené výživné.

28. Odvolací súd sa pritom stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že otec už v čase poslednej úpravy výživného (schválenia rodičovskej dohody) bol v psychiatrickej starostlivosti, pričom v súčasnosti nie je uznaný za dočasne práceneschopného ani za invalidného. Ošetrojúca lekárka otca v správe adresovanej súdu uviedla, že otec je v psychiatrickej starostlivosti psychiatrickej ambulancie FN Banská Bystrica od júla 2018 a je liečený pre závažnú duševnú poruchu, v období od 19.07.2021 do 06.08.2021 bol hospitalizovaný, vyžadujú sa jeho pravidelné kontroly a je nastavený na psychofarmakoterapiu. Otec však v konaní nepreukázal, že jeho zdravotný stav mu trvalo znemožňuje sa zamestnať. Dôkazom toho je aj skutočnosť, že otec v odvolacom konaní predložil potvrdenie o tom, že je v evidencii uchádzačov o zamestnanie od 06.12.2021, pričom sám opakovane deklaroval záujem sa zamestnať. O tom, že je schopný vykonávať prácu svedčí aj to, že na pojednávaní dňa 25.10.2021 uviedol, že prerába

kúpeľňu bratrancovi, čím si znižuje svoj záväzok z pôžičky, ktorú mu bratranec poskytol. Na pojednávaní dňa 29.11.2021 tiež uviedol, že právnika si neplatil, ale odpracoval si to. Z otcom predloženého potvrdenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec o tom, že je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie tiež vyplýva, že naposledy bol v evidencii uchádzačov o zamestnanie od 30.04.2018 do 21.02.2019, z čoho vyplýva, že po deklarovanej strate zamestnania (okrem obdobia preukázanej hospitalizácie) bol dobrovoľne nezamestnaný do 06.12.2021.

29. Otec tiež uvádza, že má záujem hľadať si prácu v oblasti stavebných činností v oblasti kde žije, nakoľko dochádzka do zamestnania v iných mestách je pre neho sťažená. Tiež uviedol, že predošlú prácu ukončil z dôvodu problémov s dochádzkou, keďže mu bol odobratý vodičský preukaz. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že k odobratiu vodičského preukazu došlo z dôvodu vedenia exekúcie voči jeho osobe pre neplnenie si vyživovacej povinnosti, čo je možné vyhodnotiť ako zavinený následok neplnenia si svojich záväzkov (exekučný príkaz na zadržanie vodičského preukazu otca bol súdnym exekútorom vydaný dňa 30.09.2020). Ak v súčasnosti otec dieťaťa má sťažnú možnosť nájsť si prácu mimo svojho bydliska z dôvodu straty vodičského oprávnenia, je nutné konštatovať, že takýto stav si zapríčinil sám. Súd prvej inštancie preto správne s poukazom na § 75 ods. 1 a § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine návrh otca vyhodnotil ako nedôvodný a tento zamietol.

30. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu potom odvolací súd považuje rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny. Správnym bol i výrok súdu prvej inštancie o trovách konania, ktorý je v súlade s § 52 CMP. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP.

31. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

32. Senát odvolacieho súdu prijal rozhodnutie pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).